

1 Která z následujících vět není zapsána pravopisně správně?

- [A] Kamarádovy sluneční brýle se mi líbí.
- [B] Sousedovi děti mají pěkný vztah k přírodě.
- [C] Dědečkovy výrazné rysy zdědili oba jeho synové.
- [D] Spolužákoví rodiče byli ve sboru dobrovolných hasičů.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 2–4

TEXT 1

- (1) To vám byl šok! V parku u potoka zkřížila mi cestu holka mnohooká.

- (2) Pěkná, podle mého gusta (těch očí byl **fakt** kopec!). Koukám, že má i ústa, a tak jsme dali pोकec.

- (3) O kytkách, o poezii pokecali jsme mile, i o tom, jak řešila by, muset tak nosit brýle.

- (4) Je to fajn, znát se s holkou, co má tak hodné oči. Jen když ji něco rozpláče, celého vás to zmočí.

(T. Burton, *Holka mnohooká, upraveno*)

TEXT 2

Rýmové echo vzniká, když se v jedné sloce vyskytují verše, které se rýmují a zároveň končí **různými** slovy, z nichž jedno celé je obsaženo v tom druhém. Délka samohlásek ve slovech, která se rýmují, nemusí být stejná.

Příklady: pod **ledem** – **pohledem**; **jižních** – při **žních**; polá**malo** – oral **málo**; **Dana** – **vdaná**.

2 Které z následujících tvrzení odpovídá TEXTU 1?

- [A] Mnohooká holka a ten, kdo v textu promlouvá, spolu hovořili nejméně o třech tématech.
- [B] Ten, kdo v textu promlouvá, byl docela zaskočen tím, že mnohooká holka má oči tolik jako ústo.
- [C] Mnohooká holka a ten, kdo v textu promlouvá, byli předem domluveni, že se spolu sejdou v parku.
- [D] Ten, kdo v textu promlouvá, byl celý mokrý od slz mnohooké holky, protože ji na konci rozhovoru rozplakal.

3 Které z následujících tvrzení o TEXTU 1 je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU 2.)

- [A] Rýmové echo se vyskytuje jak v druhé sloce, tak ve čtvrté sloce.
- [B] Rýmové echo se nevyskytuje ani v druhé sloce, ani ve čtvrté sloce.
- [C] Rýmové echo se vyskytuje v druhé sloce, nikoli však ve čtvrté sloce.
- [D] Rýmové echo se vyskytuje ve čtvrté sloce, nikoli však v druhé sloce.

4 Které z následujících tvrzení o slově podtrženém v TEXTU 1 je pravdivé?

(Posuzované věty jsou gramaticky správné.)

- [A] Slovo *fakt* je v textu ohebným slovem a má stejný význam jako ve větě *Předložil nám zajímavý fakt*.
- [B] Slovo *fakt* je v textu neohebným slovem a má stejný význam jako ve větě *Předložil nám zajímavý fakt*.
- [C] Slovo *fakt* je v textu ohebným slovem a má stejný význam jako ve větě *Domácí práce, hlavně žehlení, ho fakt nebaví*.
- [D] Slovo *fakt* je v textu neohebným slovem a má stejný význam jako ve větě *Domácí práce, hlavně žehlení, ho fakt nebaví*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 5

Vážený pane učiteli,

ráda bych si s Vámi domluvila schůzku ohledně individuálního studijního plánu pro svou dceru Evu Schopnou ze 7. C. Navrhněte prosím termín, časově se Vám mohu přizpůsobit.

Mahulena Schopná

5 Paní Schopná by chtěla svůj e-mail upravit tak, aby byl zdvořilý a zároveň měl všechny náležitosti, které má e-mail mít. Co by bylo nejvhodnější udělat?

- [A] doplnit do e-mailu jméno a příjmení učitele
- [B] použít v e-mailu jiné oslovení, a to *Milý pane učiteli*
- [C] dodat do e-mailu závěrečný pozdrav, např. *S pozdravem*
- [D] uvést v e-mailu důvody žádosti o individuální studijní plán

6 Přiřad'te k jednotlivým tvrzením (6.1–6.3) odpovídající větu (A–E).

(Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát než jednou.)

6.1 Ze všech podtržených slov pouze to první není užito ve správném tvaru.
6.2 Ze všech podtržených slov pouze to druhé není užito ve správném tvaru.
6.3 Ze všech podtržených slov pouze to třetí není užito ve správném tvaru.

- [A] Toto jezero **ledovcového** původu je **proslulou** svou teplotou, **dosahující** jen asi šesti stupňů.
- [B] Postupně se z koničku **provozovanému** výhradně ve volném **časem** stane **tvoje** nová profese.
- [C] Po divadelním **představením** nejspíš zajdeme do místní kavárny, **vyhlášené** skvělými **zákusky**.
- [D] Tomuto projektu **podporovaného** všemi **členy** rady je zapotřebí věnovat dostatek **pozornost**.
- [E] Podle **mnohých** příbuzných je **otcova** dlouhodobá únava nejspíše způsobena jeho **přepracování**.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 7–10

Ještě před sto lety **bylo jasným králem psacích potřeb** plnicí pero. V 2. polovině minulého století však bylo z trůnu sesazeno perem kulíčkovým neboli propiskou.

Předchůdci propisky, tedy první pera s postupně dávkovaným inkoustem, pocházejí už z konce 19. století. Tato pera ovšem měla zásadní nedostatky: často vysychala nebo z nich vytékal inkoust. První prototyp funkčního kulíčkového pera vyrobil až maďarský vynálezce László Bíró v roce 1931. Inspirovaly ho prý děti, které hrály kulíčky na chodníku plném kaluží. Rok před začátkem druhé světové války^[1] musel Bíró kvůli svému židovskému původu opustit Maďarsko. Po dvouletém pobytu v Paříži se vydal za oceán a usadil se v Argentíně, kde úspěšně **rozjel výrobu kulíčkových per**.

Zprvu si propisku rozhodně nemohl dovolit **každý** – byla totiž dost drahá. Když americký podnikatel Milton Reynolds začal v polovině 40. let vyrábět propisky podle Bíróovy technologie rozvinuté v Argentíně, jednu prodával za 12 amerických dolarů. Za **takový** peníze mohl tenkrát člověk pořídit 300 litrů benzínu, za cenu pěti Reynoldsových propisek se dokonce v roce 1945 dal v USA na měsíc pronajmout slušný dům. Naštěstí již začátkem 50. let byly v obchodech k dostání levné a přitom spolehlivé propisky.

Tajemství propisky spočívá v hustém rychleschnoucím inkoustu a zejména v malinké kulíčce, umístěné na jejím hrotu. Tato kulíčka, vyráběná například ze slinutého karbidu^[2], se při

psaní otáčí, **inkoust z náplně se tak rovnoměrně rozvádí** po jejím povrchu a zanechává na papíře stopu. Na stejném principu funguje i keramické pero.

(*www.stoplusjednicka.cz; zoom.iprima.cz, upraveno*)

7 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

7.1 Část druhé světové války strávil László Bíró v Paříži.

7.2 V roce 1945 bylo v USA možné pronajmout si na měsíc dům za méně než 100 amerických dolarů.

7.3 Součástí některých propisek je kulíčka vyrobená z materiálu, který se používá mimo jiné na hroty protipancéřových střel.

7.4 László Bíró vyrobil svůj prototyp funkčního kulíčkového pera v jiném století,než ve kterém vznikla první pera s postupně dávkovaným inkoustem.

- Druhá světová válka probíhala v letech 1939–1945. ➔
- Slinutý karbid je velmi tvrdý materiál používaný na hroty protipancéřových střel, ve šperkařství, při výrobě břitů aj. ➔

8 Na kterou z následujících otázek nelze pravdivě odpovědět URČITĚ ANO?

(Při řešení úlohy vycházejte pouze z informací obsažených ve výchozím textu a z toho, jak jsou v něm předkládány.)

- [A] Byl Bíróův prototyp funkčního kulíčkového pera inspirován dětmi, které hrály kulíčky?
- [B] Byl Bíróův židovský původ důvodem, proč tento vynálezce musel odejít z Maďarska?
- [C] Bylo vysychání prvních per s postupně dávkovaným inkoustem jedním z jejich zásadních nedostatků?
- [D] Bylo možné již v padesátých letech minulého století koupit levné a přitom spolehlivé kulíčkové pero?

9 Které z následujících tvrzení o slovních tvarech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Tvar *každý* i tvar *takový* jsou v tomto textu spisovné.
- [B] Tvar *každý* i tvar *takový* jsou v tomto textu nespisovné.
- [C] V tomto textu je tvar *každý* spisovný a tvar *takový* je nespisovný.
- [D] V tomto textu je tvar *každý* nespisovný a tvar *takový* je spisovný.

10 Ve kterém z následujících úseků podtržených ve výchozím textu se vyskytuje podstatné jméno užité ve 4. pádě?

- [A] tajemství propisky spočívá
- [B] rozjel výrobu kulíčkových per
- [C] bylo jasným králem psacích potřeb
- [D] inkoust z náplně se tak rovnoměrně rozvádí

11 Ke každé z následujících podúloh (11.1 a 11.2) napište současné (tj. ne zastaralé) spisovné slovo, které odpovídá zadání a není vlastním jménem.

11.1 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného dyouslabičné, je přibuzné se slovem LŽIVÝ a skloňuje se podle vzoru MUŽ.

11.2 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného dyouslabičné, je přibuzné se slovem ZAMĚST, skloňuje se podle vzoru STAVENÍ a obsahuje předponu.

12 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je zapsána pravopisně správně (A), nebo ne (N).

12.1 Ve vysokých horách na kraji království kdysi žili zvláštní bytosti.

12.2 Kvůli dlouhodobému suchu se nesmí plynvat pitnou vodou ze studní.

12.3 Při některých z dnešních cviků mě pěkně potrápily ztuhlé ramenní svaly.

12.4 Papirové telefoní seznamy už z většiny českých domácností dávno zmizely.

13 Vypište z každé z následujících vět (13.1 a 13.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

13.1 Za jiných okolností by dálkový autobus jistě během cesty nenabral takové zpoždění.

13.2 Ochota naslouchat a schopnost efektivně řešit různé problémy patří k základní výbavě dobrého vedoucího.

14 Seřad'te jednotlivé části textu (A–F) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

- [A] „Nemyslím si, že zde naleznete něco nadpřirozeného,“ odpoví mu žena, zatímco její perfektně upravené nehty cvakají po klávesnici. „Paříž je město umění, kultury a historie.“ Potom nám podá klíče.
- [B] „Ach tak,“ řekne recepční, „vy jste ti… *hledači duchů*.“ Výsloví to tak pochybovačně, že se mi sevře žaludek a cítím, jako by mi hořely tváře.
- [C] „S tebou není žádná zábava,“ zašklebí se na mě Jacob a pak se oba zvolna vpadme za mými rodiči, kteří už po schodech spíschájej k našemu pokoji.
- [D] Přesně v ten okamžik, kdy si je od ní táta bere, se Jacobovi podaří poslat jeden porcelánový hrmeček směrem ke kraji skříňky. Natáhnu se a zachytím ho, aby nespadal. „Ty jsi ale ošklivý duch,“ zašeptám.
- [E] „Vítejte v hotelu Valeur,“ usměje se žena na recepci, „co vás přivádí do našeho města?“ „Jsem tu pracovníč,“ odvěti táta. Máma dodá: „Natáčíme televizní pořad o paranormálních jevech.“
- [F] „Koukám, že tu máme skeptika,“ šeptne mi Jacob a hned se začne rozhlížet po něčem, co by mohl rozbít. Jeho pozornost upoutá skříňka s nápoji. Stěním po něm varovným pohledem a rty naznačím slovo ne. Táta dál pokračuje v rozhovoru s recepční: „Vyšetřujeme tu jeden zajímavý případ.“

(V. Schwabová, *Tunel kostí, upraveno*)

15

15.1 **Navzdory jeho naléhání** nabídku odmítl.

Podtržený úsek upravte tak, aby ze souvětí vznikla spisovná a pravopisně i gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

15.2 Zakázal mi __, abych sbírala houby __.

Podtržený úsek upravte tak, aby ze souvětí vznikla spisovná a pravopisně i gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

(Nově vzniklé větné celky musí obsahovat všechny původní informace a nesmí obsahovat žádné informace navíc, např. že jde o *jedovaté* houby.)

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 16

TEXT 1

- zbabělý král
- drobná komplikace
- dospělý pacient
- veselý zármutek
- identické dvojče
- ironický smích
- štědrý skrblik
- pozdní odpoledne
- amatérský kutil
- malá vyvýšenina
- nesobecký egoista
- pomíjivý okamžik
- šilený vědec
- arogantní tón
- roztomilý popleta

TEXT 2

Slovní spojení typu A je spojení takových slov, jejichž význam se navzájem vylučuje, např. *zručný nešika, běžný unikát*.

Slovní spojení typu B je spojení takových slov, jejichž význam se navzájem nevylučuje, např. *hrozný nešika, evropský unikát*.

16

Najděte v TEXTU 1 tři slovní spojení typu A a napište jejich ČÍSLA. Číslo od sebe zřetelně oddělte čárkou. (Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného čísla,

tak zapsání jakéhokoli čísla, které neodpovídá zadání.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

Reprezentanční tým českých volebalistů zaznamenal nevydáný úspěch, když porazil Španěly a postoupil do finále. Boj o zlatou medaily byl napínavý. Zpočátku byli čeští hráči spíše opatrní, proto se první set odehrál ještě v italské režii. Od druhého setu už ale naši nedovolili svým soupeřům ze slunné Itálie výrazněji zasáhnout do hry a ubírali se přímo za vítězstvím. Dvoumetroví hráči Novotný s Vaňkem se odráželi z dřevěné podlahy jako z trampolíny a smněle protivníka zasypávali drtivými **směchemi**, zezadu je svým bezchybným podáním podpořili skvělí bratři Dvořákoví.

Když na začátku mistrovství trenér **Kvasinka** věstil svěmu obměněnému týmu velkou budoucnost, nemýlil se. Češi nakonec vyhráli tři sety v řadě. Teď už snad nikdo nebude spochybňovat úroveň českého volebalu! Skleslí Italové odcházeli ze sportovní haly se sklopenými hlavami a zpytovali svědomí. Nerozuměli tomu, proč jim tentokrát nejcnnější kov proklouzl mezi prsty.

17

Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou v něm zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně. (Slova zapíšte bezchybně; ohebná slova zapíšte ve stejném tvaru, v němž jsou užita v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání. Podtržená slova jsou zapsána správně.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 18–22

(1) V Ho Či Minově Městě bylo uprostřed léta strašné vedro. Artemis Fowl byl ale ochoten to snést. Doutnala v něm totiž jiskřička **naděje**, že konečně najde Knihu. Proto teď se svým komorníkem Butlerem seděl v kavárně a čekal na informátora.

„Ještě čaj, pánové?“ zeptal se jich úslužně drobný číšník s knirkem.

„Ušetřete nás toho divadla a sedněte si vedle mě,“ zavelel Artemis. „Jen mezi námi – máte ručně šité boty, hedvábnou košili a před pár dny jste byl na manikúře. Vy nejste číšník, ale Nguyen, náš kontakt.“

Nguyen si nervózně přisedl. Zarazilo ho, jaká z toho mladého muže, který ho tak rychle prokoukl, sálala autorita.

(2) „A teď k věci,“ řekl mladík. „Sešli jsme se, protože jste odpověděl na můj inzerát.“

„Tu Knihu má jedna léčitelka,“ sdělil mu Nguyen.

„Tak nás k té ženě zaved'te,“ rozhodl Artemis.

Po dvouhodinové cestě rozpaleným městem konečně dorazili do úzké temné uličky, kde na rýžové rohoži seděla malá zahalená postava. „To je ona,“ pošeptal Nguyen svým společníkům.

„Madam, potřebuji vaši Knihu,“ oslovil ženu Artemis a podal jí láhev s etiketou whisky. „To je ona,“ pošeptal Nguyen svým společníkům. „Nevím nic o žádné knize. Jsem léčitelka.“

Artemis si povzdychl: „Vy přece nejste léčitelka, ale víla.“

Žena shodila z hlavy **šál** a Artemis zahlédl oči zlaté **barvy** a špičaté uši.

„Jestli víš o Knize,“ řekla víla, „pak taky víš, že bych tě mohla zabít lusknutím prstů!“

„Myslím, že ne,“ odvětil Artemis, „právě jste totiž vypila čtvrtlitr svěcené vody. Pokud odejdou bez Knihy, zaručeně budete do zítřka mrtvá. Jestli mi ale Knihu půjčíte, dám vám ampuli s látkou, která účinky svěcené vody zneutráluje.“

Víla už začínala cítit mírné **křeče**. Sáhla proto do záhybů svého špinavého roucha a vytáhla zlatý svazek velikosti krabičky zápalek: „To беру.“

(*Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.*)

18 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

18.1 Knihu, kterou chtěl Artemis získat, měla víla ukroutu ve zlaté krabičce od zápalek.

18.2 Artemis vyhrožoval, že pokud mu Knihu nebude zapůjčena, víla přesně za 24 hodin zemře.

18.3 Artemis podal víle láhev o objemu čtvrt litru, v níž byla whisky zředěná svěcenou vodou.

18.4 V úzké temné uličce se alespoň nějakou dobu společně nacházely jak víla vydávající se zprvu za léčitelku, tak nejméně tři další osoby.

19 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- [A] Nguyenova odpověď na Artemisův inzerát časově předcházela schůzce v kavárně.
- [B] Artemisova odpověď na Nguyenův inzerát časově předcházela schůzce v kavárně.
- [C] Schůzka v kavárně časově předcházela Nguyenově odpovědi na Artemisův inzerát.
- [D] Schůzka v kavárně časově předcházela Artemisově odpovědi na Nguyenův inzerát.

20 Které z následujících tvrzení neodpovídá výchozímu textu?

- [A] Jde o epický text.
- [B] Jde o umělecký text.
- [C] V textu je alespoň částečně popsán vzhled Nguyena a víly.
- [D] Všechny osoby, o nichž se v textu píše, promlouvají v přímé řeči.

21 Rozhodněte o každém z následujících úseků výchozího textu, zda tučně vyznačený větný člen je přívlastek neshodný (A), nebo ne (N).

(Posuzované větné členy jsou tučně vyznačeny také ve výchozím textu.)

21.1 **zahlédl oči zlaté barvy**
21.2 **žena shodila z hlavy šál**
21.3 **víla už začínala cítit mírné křeče**
21.4 **doutnala v něm totiž jiskřička naděje**

22 Vypište z první části výchozího textu tři víceslabičné předložky.

(Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání. Vlastní jména neposuzujete, nejsou správným řešením.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 23

Kolegyně tvrdí hodně zvláštní věci.

23 Kdy bude možné jednoznačně určit, ve kterém čísle je ve výchozím textu užito slovo kolegyně?

- [A] když se před slovo *kolegyně* napíše slovo *moje*
- [B] když se před slovo *kolegyně* napíše slovo *jejich*
- [C] když se do věty doplní náležitý tvar tvrdého přídavného jména, jímž bude rozvíjeno slovo *kolegyně*
- [D] když se do věty doplní náležitý tvar měkkého přídavného jména, jímž bude rozvíjeno slovo *kolegyně*

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 24

Věta č. 1: Nový mlýnek na kávu najednou přestal mlýt.
Věta č. 2: Před odjezdem si výletníci museli zbalit batohy.

24 Které z následujících tvrzení o větách z výchozího textu je pravdivé?

- [A] Obě tyto věty jsou zapsány pravopisně správně.
- [B] Každá z těchto vět obsahuje pravopisnou chybu.
- [C] Věta č. 1 je zapsána pravopisně správně, věta č. 2 obsahuje pravopisnou chybu.
- [D] Věta č. 1 obsahuje pravopisnou chybu, věta č. 2 je zapsána pravopisně správně.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Když v lednu 1925 vypukla v aljašském městečku Nome epidemie záškrtu, vyslali jeho obyvatelé nouzový signál. Kvůli špatnému počasí k nim však nebylo možné lék včas dopravit letadlem ani lodí. Tohoto úkolu se tedy museli ujmout musheři se svými psími spřeženími. Čekala je náročná trasa dlouhá zhruba tisíc kilometrů. Při takové vzdálenosti je ale **třeba** odpočívat, což znamená ztrácet čas. Životodárný náklad si proto jako štafetu postupně předalo celkem dvacet týmů. Během pětidenní záchranné mise museli lidé i psi čelit ukrutným mrazům, nakonec se ale podařilo dovézt lék na místo určení. Heroický výkon vzbudil **neobyvály** zájem médií i veřejnosti. Pes Balto, vůdce dvacátého psiho spřežení, má dokonce svou sochu v newyorském Central Parku.

Slavná záchranná akce se stala inspirací pro Iditarod, extrémní závod saní tažených psy, který se každoročně koná v březnu. Trasa závodu, vedoucí aljašskou tundrou i drsnými horami, je dlouhá skoro 1 800 kilometrů. Není asi nutné zdůrazňovat, že utkat se s **nelítostnou** přírodou vyžaduje hodně sil a odvahy. To ostatně potvrzuje i průběh závodu v roce 2023: loni závodníci vyjeli na trať v neděli 5. března ve 14.00, nejlepší z nich se do cíle dostal až za osm dní a 21 hodin.

Vysvětlivka: *musher* – člověk, který řídí saně tažené psím spřežením

(*www.tyden.cz; www.aktualne.cz; upraveno*)

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Špatné počasí na Aljašce v lednu 1925 způsobilo, že nouzový signál z městečka Nome

